

บทที่ 1

บทนำ

1.1 เหตุผลและความเป็นมาของการศึกษา

ในปัจจุบันบริษัทต่างๆ กำลังเผชิญหน้ากับโลกธุรกิจที่มีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง ทั้งในด้านคุณภาพ ราคา และการให้บริการ อีกทั้งสถานการณ์ความไม่แน่นอนของเหตุการณ์ต่างๆ เช่น ราคาน้ำมันที่สูงขึ้น ความไม่สงบสุขของบ้านเมือง ส่งผลให้การแข่งขันทางธุรกิจทวีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้บริษัทหรือองค์กรต่าง ๆ มีความตื่นตัวเรื่องต้นทุนที่ต้องพยายามจัดการให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม มีนโยบายการลดต้นทุนในตัวสินค้าหรือบริการ แต่การลดต้นทุนของตัวสินค้าหรือบริการสามารถทำได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น เพื่อให้สินค้าคงไว้ซึ่งคุณภาพและมาตรฐานการบริการ ดังนั้นแต่ละบริษัทจึงหันมาให้ความสำคัญกับการบริหารระดับสินค้าคงคลังเพราะเป็นต้นทุนหลักที่มีมูลค่าสูง

บริษัทกรณีศึกษา ซึ่งเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจบริการด้านการขนส่งผู้โดยสารด้วยรถโดยสารประจำทางครอบคลุมพื้นที่ทั้ง ภาคเหนือและภาคใต้ของไทย ปัจจุบันบริษัทได้รับสัมปทานการเดินรถกว่า 20 เส้นทาง ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน ตาก นครสวรรค์ สิงห์บุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานีและภูเก็ต บริษัทมีการสำรองอะไหล่สำหรับการซ่อมบำรุง ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ขึ้นส่วนหรืออะไหล่ของรถโดยสารเกิดการชำรุดเสียหาย หรือเปลี่ยนเมื่อถึงเวลาที่กำหนด เพื่อไม่ให้กระทบกับการดำเนินงานของธุรกิจ คือการหยุดการให้บริการซึ่งจะส่งผลให้บริษัทเกิดการเสียโอกาสทางธุรกิจได้

การควบคุมระดับสินค้าคงคลังในปัจจุบันบริษัทกรณีศึกษาให้ความสนใจมูลค่าการใช้ต่อปีสูงเป็นเกณฑ์ ไม่มีการกำหนดความสำคัญของอะไหล่ และให้ความสำคัญของทุกรายการเท่าๆกันหมด อีกทั้งการกำหนดระดับอะไหล่ที่ต้องสำรองยังเป็นการกำหนดโดยอาศัยความชำนาญและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ควบคุมคลังอะไหล่เป็นเกณฑ์ ทำให้อะไหล่บางรายการ มีการเก็บมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น แต่บางรายการยังมีสถานะของขาดมืออยู่

ในการศึกษาวิจัยฉบับนี้จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาพัฒนาและหาแนวทางที่จะจัดหมวดหมู่ของสินค้าคงคลังเป็นกลุ่ม ABC โดยอาศัยปัจจัยหลายๆ (Multiple Criteria) ปัจจัย คือ ราคาต่อหน่วย, มูลค่าการใช้ต่อปี, ความสำคัญของอะไหล่ และเวลานำส่งสินค้า มาพิจารณาร่วมด้วย เพื่อเป็น

จุดเริ่มต้นในการหาแนวทางควบคุมสินค้าคงคลังให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และเพียงพอต่อความต้องการ ลดความสูญเสียโอกาสในการดำเนินธุรกิจ

1.2 วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าแบบอิสระ

1.2.1 เพื่อจัดหมวดหมู่ของอะไหล่ตามลำดับความสำคัญโดยวิธีวิเคราะห์ปัจจัยหลายๆชนิด (Multiple Criteria ABC classification) และวิเคราะห์ด้วยหลักการถ่วงน้ำหนัก (Weighted Analysis)

1.2.2 เพื่อปรับปรุงระบบการจัดการอะไหล่คงคลัง โดยทดลองใช้แนวคิดทฤษฎีการจัดการอะไหล่คงคลังในส่วนของการหาปริมาณและจุดสั่งซื้อที่เหมาะสม

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1. ทำการศึกษาและเก็บข้อมูลของสินค้าคงคลังอะไหล่รถโดยสารประจำทางของบริษัท ทรูศึกษา โดยใช้ข้อมูลย้อนหลัง 1 ปี (หรือตั้งแต่ มกราคม – ธันวาคม พ.ศ 2555) และทำการศึกษาอะไหล่รถโดยสารประจำทาง Model G4 ของชิ้นส่วนเครื่องยนต์เท่านั้น

2. ใช้หลักการการแบ่งกลุ่มสินค้า ABC ตามลำดับความสำคัญโดยใช้ปัจจัยหลายๆชนิด (Multiple Criteria ABC classification) มาวิเคราะห์ด้วยหลักการถ่วงน้ำหนัก (Weighted Analysis) ปัจจัยที่นำมาใช้วิเคราะห์เพื่อแบ่งกลุ่มอะไหล่ มีทั้งหมด 4 ปัจจัย คือ มูลค่าต่อหน่วย, มูลค่าการใช้ต่อปี, ความสำคัญของอะไหล่ และเวลานำส่งสินค้า

3. หาตัวแบบการจัดการอะไหล่คงคลังที่เหมาะสมตามลำดับความสำคัญของสินค้าคงคลังอะไหล่ที่ระบุในข้อ 2

4. วิเคราะห์และเปรียบเทียบปริมาณและมูลค่าอะไหล่คงคลังก่อนและหลังการปรับปรุง โดยจะพิจารณาใช้ข้อมูลชุดเดียวกันในข้อ 1 และทดลองประยุกต์ใช้ตัวแบบการจัดการอะไหล่คงคลังที่นำเสนอ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดลำดับความสำคัญของอะไหล่คงคลัง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับอะไหล่ประเภทอื่นๆได้

1.4.2 สามารถกำหนดนโยบายการควบคุมอะไหล่คงคลังสำหรับการจัดการอะไหล่คงคลังเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงต่อไป

1.5 เนื้อหาในรายงานการค้นคว้าแบบอิสระ

รายงานฉบับนี้ประกอบไปด้วย

บทที่ 1 กล่าวถึงเหตุผลความเป็นมาของการศึกษา วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าแบบอิสระ ขอบเขตการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้

บทที่ 2 กล่าวถึงแนวคิด ทฤษฎี ในเรื่องของการจัดการสินค้าคงคลัง ผู้วิจัยได้นำเอาทฤษฎี การจำแนกความสำคัญของประเภทของชิ้นส่วนอะไหล่เพื่อให้สอดคล้องกับตัวแปรหลายๆชนิด โดยการประยุกต์ใช้ ทฤษฎี Multi ABC Criteria Classification และ วิเคราะห์โดยใช้หลักการถ่วงน้ำหนักเพื่อแยกสินค้าคงคลังตามลำดับความสำคัญ และตัวแบบการจัดการคลังสินค้า

บทที่ 3 กล่าวถึงระเบียบและขั้นตอนในการดำเนินงาน

บทที่ 4 กล่าวถึงรายละเอียดของผลที่ได้จากงานวิจัย ได้แก่ ข้อมูลของอะไหล่คงคลังของรถโดยสาร Model G4 ของชิ้นส่วนเครื่องยนต์ ตามลำดับความสำคัญ และตัวแบบการจัดการสินค้าคงคลังที่นำเสนอ

บทที่ 5 เป็นบทสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะต่างๆจากผู้ทำการค้นคว้าวิจัย